

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Olsvikparken barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

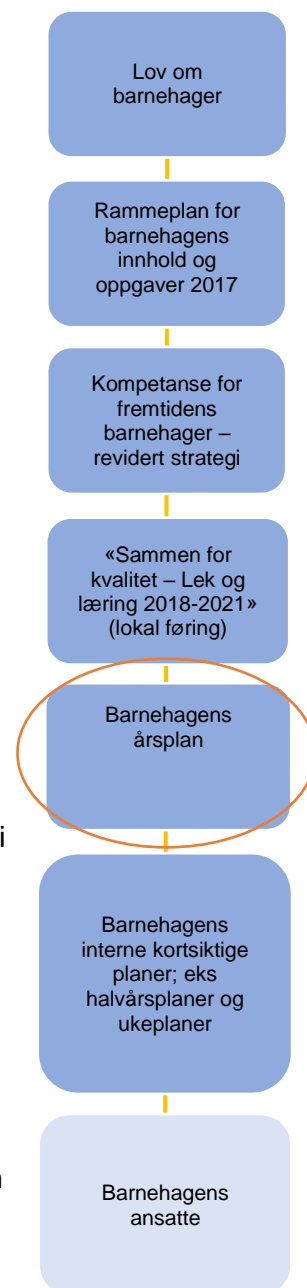
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

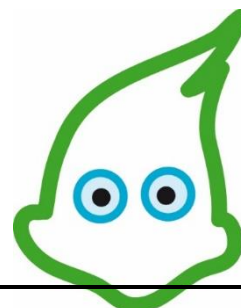
Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	8
1.2 Metodevalg	9
1.3 Kjerneverdier	11
1.3.1 Ser barnet	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.2 Varme	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.3 Inkluderende	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	13
– medvirkende barn i lek og læring	13
2.1 Tilknytning	13
2.2 Lek	13
2.3 Læring	13
2.4 Barns medvirkning	13
2.5 Vennskap og felleskap	14
2.6 Mangfold	14
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	15
3.1 Fagområder	15
3.1.1 Språk som basiskompetanse	16
3.1.2 Matematisk kompetanse	16
3.2 Digitale verktøy	17
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	18
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	18
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	18
4.2.1 Dokumentasjon	18
4.2.2 Vurdering	19
4.2.3 Oppfølging	20
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	20
I. Barnesyn og lærings syn	21
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	22
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	23

IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	25
V.	Overganger	34
a.	Tilvenning i barnehagen	34
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	34
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	35
VI.	Foreldremedvirkning	36
VII.	Bærekraftig utvikling	37
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	38
IX.	Barns seksuelle helse	39

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

En barnehagehverdag er full av opplevelser der barn møtes med varme og respekt. Bli med inn i skogen i en liten fortelling fra vår hverdag der barnehagens profil synliggjøres gjennom de voksnes samspill med en barnegruppe som stopper opp ved et lite vann.

Se for deg en frisk vårdag der solen gløtter frem bak regnskyer og en gjeng med fireåringer trasker ned til vannkanten. De har med seg to voksne på tur. Det viser seg raskt at det er populært å kaste steiner ut i vannet. Her kan en snarrådig voksen fort formane at det ikke er lov eller pent å kaste store steiner rundt om seg. I stedet for inviterer han til å leke fiskesprett ***barne blir inkludert i et fellesskap, og deres innspill og utforskertrang blir tatt på alvor, en ser barnets egenverdi.*** Initiativet får raskt stor oppslutning og snart står syv barn og to voksne og ser hvor mange sprett de kan få til. ***Glede og humor preger miljøet.*** «Jeg får det ikke til! Min spretter ikke» roper en. En ny utfordring har oppstått, men de voksne vet råd og foreslår at runde flate steiner er løsningen. Straks sitter syv barn og skraper små steiner flate og runde i berget. ***Utforskning fører til testing av mulige løsninger. Barn har en medfødt evne til å lete etter årsaker og virkninger. De voksne støtter og bidrar i prosessen.*** «Vi kan holde sånn og gnikke der» sier en fireåring til sin nabo. ***Det øves på teknikk, så vel som finmotorikk.*** «Sånn, nå var den skikkelig rund» ***Mestringsfølelsen preger sinnet og en liten fireåring vokser fire meter av stolthet, selvfølelse og kreativitet.*** Så svømmer en and forbi ute på vannet. «Skal vi kaste stein i hodet på anden?» utbryter den ene. ***De voksne må gripe inn og sette positive grenser.*** «Vent litt, vi kan kaste gress for det er mykt» resonnerer et fire år gammelt hode. ***Barn får øving i å forhandle og tenke selvstendig.*** Vi fortsetter slik, følger med på anden og kaster ikke annet enn gress. Vi spekulerer og reflekterer rundt andens liv og virke. Har den en kjæreste? Hvordan kan den svømme? Hvorfor dør den av stein i hodet? Og hva skjer når man dør? ***Gode samtaler er grunnlaget for gode refleksjoner.***

Det er lett å overse alt et barn kan erfare i løpet av en liten stund, men hos oss i Olsvikparken barnehage er vår profil preget av et personal som er bevisst på de muligheter som fins i enhver situasjon. Vi ønsker at vår barnehage skal være et godt sted å være – et godt sted å lære.

Olsvikparken barnehage skal være en barnehage der

- Hvert barn blir møtt med varme
- Vi ser hvert barns egenverdi
- Barnet blir inkludert i et godt fellesskap
- Glede og humor preger miljøet
- Vi er med å utvikle lekne, kreative barn med god selvfølelse

Våre satsingsområder er Lek og Et aktivt uteliv gjennom hele året.

Lek.

Olsvikparken barnehage er en barnehage der vi tar lek på alvor. Barnehagen skal bidra til den gode barndommen ved å gi barna mulighet for lek.

Lek gir glede, begeistring og fantasi. For små barn har leken stor verdi og er et mål i seg selv. Den gir trygghet til å gå inn i andre roller og oppdage verden på nye måter. Leken er en viktig arena for samspill, mestring og læring. I Olsvikparken barnehage ser vi leken som et av de viktigste elementene i barnas liv, både for helse, livslyst og livsmot.

Når barn leker, er de mest mottagelig for læring. Det er derfor viktig at vi som voksne tilrettelegger, inspirerer/engasjerer og støtter barna i deres utvikling og tilegnelse av kunnskap.

Barns læring foregår ikke bare i «læringstimer», hvor barn og voksne er samlet en viss tid og med et bestemt innhold. Små barns læring skjer i møte med andre i lek og sosialt samspill.

Et aktivt uteliv gjennom alle årstider.

I naturen har den frie leken gode vekstvilkår og gir stor plass for læring, rekreasjon, kreativitet, gode relasjoner og evne til samarbeid. Barn som blir trygge og glade i naturen vil forstå viktigheten av å ta vare på den. Vårt tema for neste år, «Bærekraftig utvikling» er helt i tråd med vårt satsingsområde.

Naturen og utelivet innbyr til store variasjoner og gir derfor barna muligheten til selv å skape og tilpasse sin egen lek/aktivitet/kreativitet. Dette gjør at alle barn føler mestring og får utfordringer tilpasset barnets alder og utvikling.

Ute i «det fri» skapes det et godt grunnlag for indre motivert læring. Den aktiviteten og læringen som foregår i uterommet gjør at mange av våre sanser mobiliseres samtidig.

1.1 Struktur og organisering

Olsvikparken barnehage kan ha max 60 barn i barnehagen i alderen 0-6 år. Personalgruppen består av en grunnbemanning på 15 personer (med styrer og renholder), dette varierer ut fra antall barn, tilskudd og ekstraressurser. I tillegg har vi lærlinger, 1 kjøkkenassistent og en fast renholder. Vi har barnehagelærere til alle våre pedagogstillinger.

Olsvikparken barnehage er organisert som en tradisjonell 4 avdelings barnehage:

Maurtua:	10 barn i alderen 0 - 3 år Pedagogisk leder: Barne og ungdomsarbeider Barne og ungdomsarbeider Lærling	Ingvild H. Lie Beate Haraldsen Jeanette Sørvik Amra Talic
Knøttene:	10 barn i alderen 0 – 3 år Pedagogisk leder: Barne og ungdomsarbeider: Assistent: Lærling;	Hildegunn M.Svedhaug Elin Utvær Christine Hauge
Tiriltoppen:	20 barn i alderen 2 - 6 år Pedagogisk leder: Barne og ungdomsarbeider: Assistent: Lærling;	Benedikte Ellingsen Therese Bruun Monsen Johnny Bersaas Malin Andrea Meyer
Rosekjelleren:	20 barn i alderen 3 - 6 år Pedagogisk leder: Barnehagelærer: Barne og ungdomsarbeider: Medarbeider: Lærling;	Einar Vaagenes Grete Kirkebø Kristina Hagenes Solheim Tanja Rygg Lønne

I tillegg til de ansatte på avdelingene:

Styrer 100%:	Anne Kari Zachariassen
Fagarbeider renhold:	Dace Netlaus
Kjøkkenassistent:	Elisabeth Bruland Larsen

Vi har et tett samarbeid med Høgskulen på Vestlandet hvor vi tar imot studenter fra barnehagelærerutdanningen, Olsvikåsen videregående skole hvor vi tar imot elever

som ønsker praksis og Bergen kommune v/Yrkesopplæringen hvor vi tar imot lærlinger.

Barnehagen har fast struktur på hverdagen, hvor barna også får medvirke til innhold. Dette fremmer barnas behov for trygghet, tilknytning og tilhørighet. Dagsplanen i avdelingen består av ulike elementer som sammen gjør at hverdagen blir variert og forutsigbar.

1.2 Metodevalg

. Samspillsmetoden Dialog

Gjennom Samspillsmetoden Dialogs 7 prinsipper arbeider Olsvikparken barnehage mot et trygt og tilpasset læringsmiljø som inviterer til medvirkning, lek og utfoldelse.

1. Vis at du bryr deg om barnet
 - Gi barnet positiv oppmerksomhet
 - Nærhet og omsorg
 - Se barnet

2. Juster deg til barnet
 - Finne barnet der det er i sin verden med sine kunnskaper og erfaringer
 - Å justere seg betyr ikke at barnet alltid får viljen sin, men det skal bli hørt
 - Forstå barnet på dets følelser og la det få ha sin opplevelse av disse følelsene

3. Snakk (hyggelig) om det barnet gjør og er opptatt av
 - Vise interesse for det barnet holder på med.
 - Sette ord på det barnet holder på med
 - Få i gang en turtaking med barnet.

4. Gi ros/anerkjennelse
 - Gi tilbakemelding til barnet.
 - Anerkjenn barnet for hvem det er, fremfor hva det presterer.
 - De voksne må speile barnets positive sider.

5. Felles fokus
 - Hjelp barnet til å samle sin oppmerksomhet.
 - Forsikre deg at du forstår barnet, og at de forstår deg

6. Gi mening til barnas opplevelser
 - Sette ord på det barnet opplever/gjør
 - Utvide barnets kunnskaper
 - Vise følelser og begeistring for det vi opplever sammen

7. Sett positive grenser

- Gi barnet positive alternativer
- Planlegg sammen med barnet
- Forklar barnet konsekvenser av handlinger

Barn blir til i møte med sine omgivelser, her bygger barnet sin identitet og kunnskap om livet og samfunnet. Vi voksne skal møte barnet med respekt, varme og en inkluderende holdning, gjennom gode relasjoner og en trygg tilknytning. Det skaper trygge og utviklende omgivelser for barna. Gjennom lek og aktivitet med andre barn og voksne utvikler barnet sosial kompetanse og vennskap.

Den gode barnehage formes gjennom et personale

- med høy faglig kompetanse
- som møter foreldre og barn med forståelse og respekt
- som gir barn mulighet for å lære på en lekende måte

Viser til link:

https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00125/Dialog_125472a.PDF

ICDP

ICDP er (i likhet med Samspillsmetoden Dialog) et sensitiviseringsprogram som skal styrke de ansatte i barnehagen til å veilede og støtte foreldre i deres rolle som omsorgsgivere. Vi vil tilby foreldreveiledning hvor våre ansatte som er utdannet ICDP veiledere vil være veiledere. I Bergen kommune sin plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen – SKYFRITT – er ICDP den metoden som er valgt til å tilby veiledning til foreldre. Her står det:

ICDP fokuserer på:

- Hjelp omsorgsgiver til å bli bevisst på barnets tilstand og behov, og tilpasse omsorgen til barnets egne behov og initiativ.
- Styrke omsorgsgivers selvtillit
- Fremme en sensitiv og uttrykksfull kommunikasjon mellom omsorgsgiver og barnet, slik at det følelsesmessige forholdet mellom de to blir positivt og utviklende
- Fremme et berikende og stimulerende samspill mellom omsorgsgiveren og barnet, for å utvikle og veilede barnets opplevelser og utspill i forhold til omverdenen.

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/planer-i-kommunen/informasjon-om-enkeltplaner/byradsavd-for-barnehage-skole-og-idrett/skyfritt-plan-for-inkluderende-oppvekstmiljo-for-barn-og-unge>

Sansemotorikk

Vi bruker sansene for å utføre bevegelser, og vi bruker bevegelser for å kunne sanse. Når sansene trenes, blir man mer bevisst på dem. Foruten smak, hørsel og syn har vi sansene vestibulærsansen (balanse/likevektsans), kinestetiske sansen (muskel/leddsans) og den

taktilsans (berøringssansen). Gjennom å stimulere disse sansene, blir de grunnleggende bevegelsesformene styrket og automatisert.

Viser til link: <http://midtsund.net/Hjemmeside/gym/presentasjonsmappe/sansemotorikk.htm>

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

Når vi arbeider etter våre verdier, er målet å skape en barnehage som barna og foreldre har positive relasjoner til, og som de kjenner glede over å tilhøre. Å bli sett og inkludert er grunnleggende for å trives, og vi arbeider for dette hver eneste dag.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.» **For oss i Olsvikparken barnehage betyr dette:**

- Voksne som ser, lytter og bekrefter barna
- Voksne som tar barneperspektiv
- Trygge voksne som trøster og viser omsorg
- Voksne som snakker positivt om og med barna
- Voksne som bruker prinsipp 1, 2, 3, 4 og 6 i Samspillmetoden Dialog aktivt

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.» **For oss i Olsvikparken barnehage betyr dette:**

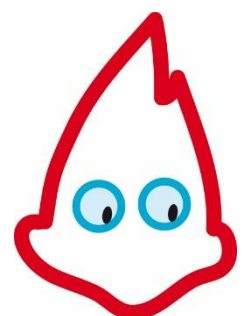
- Voksne med glimt i øyet, smil og glede
- Voksne med god øyekontakt
- Humor og glede
- God stemning og dialog
- Voksne som gir omsorg

- Barn som søker voksne for lek, støtte og trøst
- Voksne som bruker prinsipp 1,5,6 og 7 i Samspillsmetoden Dialog aktivt

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.» **For oss i Olsvikparken barnehage betyr dette:**

- Voksne som er gode rollemodeller
- Voksne som legger til rette for god lek
- Barn som inkluderer hverandre i lek og aktiviteter
- Voksne som deltar aktivt i lek gjennom observasjoner, deltakelse og som tilrettelegger.
- Barn som føler seg sett og hørt
- At barn og voksne føler seg som en del av fellesskapet
- Voksne som bruker prinsipp 4,5,6 og 7 i Samspillsmetoden Dialog aktivt

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

I det kommende barnehageåret vil vi i Olsvikparken barnehage jobbe for å skape gode relasjoner mellom barn – barn og barn – voksen. Gode relasjoner legger viktig grunnlag for samarbeid, vennskap, omsorg, lek og læring.

2.1 Tilknytning

Mål: Barna skal føle trygghet i Olsvikparken barnehage

- Vi bruker Samspillmetoden Dialog i daglig samspill med barn
- Voksne som gir omsorg
- Sensitive voksne som ser hvert enkelt barn

2.2 Lek

Mål: Leken skal ha en sentral plass i Olsvikparken barnehage

- Vi organiserer, observerer og tilrettelegger lekemiljøet ut ifra barns interesser og forutsetninger.
- Voksne i barnehagen som tar initiativ til lek

2.3 Læring

Mål: Kreative og lekne barn med god selvfølelse

- Ta barn på alvor og anerkjenner deres vitebegjær og innspill
- Legge til rette for variasjon og ulike erfaringer
- Gi barna utfordringer
- Gi barna redskap til å mestre motgang

2.4 Barns medvirkning

Mål: Barn skal ha innflytelse på sin egen hverdag i barnehagen

- Være lydhør for barns innspill og ta barn på alvor

- Sikre et godt leke og læringsmiljø på avdelingen
- Være bevisst på barnas ulike uttryksmåter

2.5 Vennskap og felleskap

Mål: Alle barn skal oppleve vennskap og være del av et fellesskap

- Felles opplevelser
- Bruke humor og glede – ha fokus på det positive
- Legge til rette for positiv samhandling
- Lek og lekaktiviteter som skaper samhold.

2.6 Mangfold

Mål: Vi skal vise hverandre gjensidig respekt

- Alle skal bli møtt med åpenhet og anerkjennelse
- Viser særpreg fra barns kultur

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Olsvikparken barnehages tema

Olsvikparken barnehage er opptatt av bærekraft og har valgt dette som tema også for barnehageåret 2023/2024. Dette året ønsker vi å fokusere på de sosiale forholdene under denne paraplyen.

Vi er gode rollemodeller som viser barna hvordan vi skal være mot hverandre. Å lære samarbeid, omsorg, vennskap og gledning på tvers mener vi er bærekraftig i dagens samfunn. Alle trenger vi hverandre. Det å få og vise respekt for hverandre er viktige bærestein i samfunnet som gir samfunnet et bedre grunnlag for å leve sammen, side om side.

«**Gledning** er et begrep utviklet av Siri Abrahamsen. **Gledning** er det motsatte av mobbing. Samarbeid, hjelpsomhet, respekt og omsorg er noen av kompetanseområdene som inngår i begrepet **gledning**.»

3.1 Fagområder

Vi ser alle de syv fagområdene i sammenheng og de skal gjenspeile seg i vår barnehagehverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter. Temaet vårt, bærekraftig utvikling vil gjenspeile seg i ulike aktiviteter innenfor samtlige fagområder.

Fagområdene skal:

- Sikre god motorisk utvikling gjennom aktiv bruk av naturen (Fagområdene: Kropp, bevegelse, mat og helse og Natur, miljø og teknologi)

- Skape gode relasjoner og utvikling av vennskap (Fagområdene: Språk, tekst og kommunikasjon og Etikk, religion og filosofi)
- Bruke naturen som inspirasjon til lek og kreativ utfoldelse (Alle de syv fagområdene)
- Aktivt bruk av nærmiljøet i lek og aktiviteter (Fagområdene: Antall rom og form og Nærmiljø og samfunn)
- Utvikle gode matvaner og en sunn livsstil – fremme gode rutiner for god hygiene. (Fagområdene: Kropp, bevegelse, mat og helse)

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språklig kompetanse er vesentlig for barns utvikling. Vi er et barnehagepersonale som vet hvor viktig det er for barn og ha et godt språkmiljø. Vi gir alle barn positive erfaringer med å bruke språket, og språkstimulering er en del av det daglige arbeidet. I vår barnehage har vi et rikt språkmiljø der alle ansatte er gode rollemodeller og har kunnskap om hvordan barn tilegner seg språk. Vi har kunnskap om hvordan vi kan være med å utvikle barns språkforståelse og ordforråd og hva som er språkvansker. (viser til fagområdene kommunikasjon, språk og tekst)

Dette gjør vi ved å:

- Prioritere tid til hverdagssamtaler med barna.
- Være engasjerte lyttere.
- Være med å utvide språket til barnet.
- Tolke barns signaler og setter ord på dem på en støttende måte.
- Fange opp barns interesser, for bruk til gode samtaler.
- Skape kreative og gode lekemiljøer, slik at språket får utfolde seg.
- Stille åpne spørsmål.
- Lese bøker som gir grunnlag for gode samtaler.
- Bruke sang, musikk, rim og regler i hverdagen
- Barnehagen deltar i et prosjekt i samarbeid med Laksevåg bibliotek som heter «Lesefrø». Utviklingsprosjektet «Lesefrø» fokuserer på sammenheng mellom språkstimulering og lese aktivitet hos barn.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Utvikling av barns matematiske kompetanse foregår på barns premisser og vi tar utgangspunkt i barns interesser. All lek og aktivitet som foregår i barnehagen er naturlig knyttet til tall - og mengde-forståelse, målinger, romforståelse, mønster og klassifisering. Derfor er vi et barnehagepersonale som har innsikt i hvordan barn lærer matematikk og at vi i forhold til tema legger til rette for et læringsmiljø som stimulerer barns matematiske interesse.

(viser til fagområdene antall, rom og form)

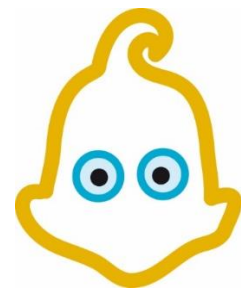
Dette gjør vi ved å:

- Bruke ulike aktiviteter som spill, sanger, tellemateriell, klosser, puttekasser, leker, formingsmateriell og liknende som gir barna erfaring med klassifisering, ordning, sortering, telling og sammenlikning
- La barna bli kjent med tallene, telle og presentere barnas tall for hvor gamle de er. Vi leser bøker, bruker dataspillet Salaby og eventyr der vi teller, kategoriserer og bruker begreper som stor, mellom og minst.
- Bruke matematiske begreper i daglige aktiviteter og lek som størrelse, antall, rekkefølge, former, mål, mengde, vekt og volum. Vi bruker spill og puslespill, modeller kitt, vann m.m for å gjøre det mer konkret for barna.
- Støtte barna i deres utforskning og nysgjerrighet. Vi vil reflektere rundt spørsmål om hvordan våre liv og vaner, er med på å påvirke jordkloden og livet her. (bærekraftig utvikling).
- Bruke kroppen aktivt for å øke forståelsen av rom, størrelse og matematiske begreper som over, under, gjennom osv.

3.2 Digitale verktøy

Olsvikparken barnehage vil bruke digitale verktøy for å utforske og studere naturen. Bruke bildeprogram for å forstørre bilder og studere småkryp mer inngående. Bruke internettet for å finne ut av fenomener i naturen.

Vi bruker pc/Smart Board til å innhente faktaopplysninger og informasjon om det som opptar oss der og da, dette skal implementeres og være en del av vår aktive læring i hverdagen. Fotoapparat er stadig i bruk og er en del av vår daglige dokumentasjon

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

For barnehageåret 2023-2024 har vi valgt følgende utviklingsområde(r):

1. Praksisfortellinger
2. Knytte dokumentasjon til Rammeplanen.

Alle i Olsvikparken barnehage skal bidra med dokumentasjon for å synliggjøre barnehagens arbeid og innhold. Systematisk refleksjon og dokumentasjon av barnehagens innhold skal gi oss grunnlag for endring og utvikling av barnehagens innhold.

Vi skal dokumentere for barn, foreldre, etaten og personalet. Dokumentasjonen og praksisfortellinger vil gi grunnlag for veiledning og refleksjon i personalgruppen, og øke personalets faglighet og synliggjøre barnehagens innhold.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Olsvikparken barnehage velger vi å dokumentere hverdagen og barnehagens tema ved hjelp av bilder, praksisfortellinger og stemningsrapporter. Dette presenteres internt i barnehagen, på barnehagens hjemmeside, i Vigilo, utetavle og via vår Facebook side. Hver avdeling sender ut skriftlig oppsummering ca en gang i uken.

4.2.1 Dokumentasjon

Praksisfortellinger

Praksisfortellinger er små utdrag fra hverdagen. De skal kunne fortelle oss litt om barnets personlighet, sosiale og motoriske utvikling, kommunikasjonen mellom barn – barn samt kommunikasjonen mellom barn – voksne. Viser ellers til barnehagens tema 2023 - 2024

Stemningsrapporter:

Stemningsrapport er små historier fra felles turer og opplevelser barna har hatt. Den skal gi leserne et innblikk i opplevelsen som barn og voksne har hatt sammen.

Bilder:

Et bilde kan ofte si mer enn tusen ord og vi har derfor valgt dette som et dokumentasjonsverktøy. Bilder som kan være eller bli vist offentlig vil alltid være bilder der barna er anonymisert.

- Foreldre vil få bilder i dokumenter med tekst hjem
- Bilder som viser dagliglivet i barnehagen, vil bli hengt opp inne i barnehagen
- Bilder hvor barn er anonymisert blir vist gjennom internettsiden til barnehagen og Facebook
- Utetavle

Halvårsplan:

Avdelingene skriver en halvårsplan som blir gitt ut til foreldre via e – post og/eller Vigilo. Denne planen gir innblikk i barnehagens daglige liv og er en konkretisering av barnehagens årsplan.

Ukeplan:

Avdelingene vil ha en ukeplan hengende på avdelingene

Halvårsevaluering:

Halvårsevalueringen blir en intern evaluering av det pedagogiske innholdet i barnehagen.

4.2.2 Vurdering

Vurdering av barnehagens utviklingsarbeid og tema vil være i fokus på personalmøter, planleggingsdager, ledermøter og avdelingsmøter gjennom året

4.2.3 Oppfølging

Som en avslutning på utviklingsprosjektet vil personalet våren 2024 vurdere hva vi har lært, og hvordan veien videre skal bli.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barns medvirkning:

Barna medvirke til vårt utviklingsarbeid ved å være deltakende i sin egen hverdag. Vi observerer og undersøker hva barna er opptatt av og tilrettelegger deretter. Et bevisst forhold til ulikhet og mangfold i barnegruppen er en viktig forutsetning for å kunne ivareta alle barns rett til medvirkning.

For de minste barna vil det være viktig at den voksne er tett på og er sensitive for barns uttrykk og kroppsspråk.

Litt større barn vil kunne bli invitert inn i samtaler i tillegg til at den voksne er oppmerksom på barns interesser og lekeuttrykk. Barna kan i større grad påvirke sin hverdag ved å hjelpe til med sine lekeområdet.

Barna skal medvirke ved å:

- Delta aktivt i alle prosesser
- komme med innspill
- sette sitt preg på utforming og innhold i tema

Foreldremedvirkning:

Vi vil invitere foreldre inn ved å:

- Invitere til foreldremøte med dialogkafe
- Foreldresamtaler
- Egen brukerundersøkelse

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Vårt barnesyn

I Olsvikparken barnehage ser vi barnet som subjekt. Vi møter det med omsorg og respekt, og ser hvert enkelt barns verdi. De voksne skal være lyttende og ta barna på alvor slik at de får mulighet til å medvirke i sin barnehagehverdag. Når barn får påvirke og medvirke i egen hverdag legger det grunnlag for utvikling av god selvfølelse. Vi tar barneperspektiv og er bevisst viktigheten av å være i barnehøyde i interaksjon med barn.

Vårt læringssyn:

I barnehagen har vi et sosiokulturelt læringssyn, med det forstår vi at barn lærer gjennom sine erfaringer i samspill med sine jevnaldrende og omgivelsene. Barn lærer gjennom hele barnehagehverdagen både i uformelle og planlagte hverdagssituasjoner. Vi ser på lek som den aller viktigste læringsarenaen for barn, her lærer barnet med hele seg. Vi er bevisst de ulike læringsarenaene og det setter høye krav til den voksnes kompetanse og yrkesutøvelse.

Barn som opplever mestring motiveres til å utforske og tilegne seg kunnskap. Med fokus på barns interesser, samt det å legge til rette for et godt læringsmiljø hvor barnet er aktivt deltakende og medskapende, vil læring oppstå naturlig og være indremotivert.

Fortell meg og jeg glemmer, vis meg og jeg husker, involver meg og jeg lærer.
– Benjamin Franklin.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse handler om vårt møte med barna i hverdagen. Vi er opptatt av at barna skal føle seg sett og bli tatt imot på en god måte av omsorgsfulle voksne. Barna skal føle seg sett både som enkeltindivid og som en verdifull brikke i barnegruppen. Gode, trygge og oppmerksomme voksne gir god grobunn for trygghet og medvirker til barns læring og utvikling. Dette er også i tråd med Bergen kommune sine egne verdier. Vi som voksne må derfor til enhver tid være bevisst og reflektere over hvordan våre holdninger, verdier, barnesyn og læringssyn kommer til uttrykk gjennom vår praksis. Egen refleksjon gir igjen organisasjonen godt vekstgrunnlag for utvikling.

For å reflektere over egen praksis og adferd bruker vi Samspillsmetoden Dialog. I Olsvikparken barnehage har alle pedagoger Trinn 1 og Trinn 2, og det resterende personalet har alle grunnversjonen i Samspillsmetoden Dialog. Dette har gitt oss et felles språk og et godt redskap for egenrefleksjon og utvikling. For mer informasjon om Dialog, viser vi til kapittel 1,2 i årsplanen.

Vår «profesjonelle kjærlighet» er betydningsfull for barna, selv om foreldrene er de som er de viktigste i barnas liv. Et godt samarbeid med hjemmet, gir følelse av trygghet og trivsel for barna.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

I barnehagen skal barn få mulighet til å utforske og gjøre sine egne erfaringer. I et trygt miljø der de blir veiledet ut ifra samfunnets normer og verdier, utvikler barn kunnskap om seg selv i relasjon til andre, og blir bevisst sin egen personlighet. Læring om seg selv, om andre mennesker og om verden omkring er prosesser som er med på å skape mening i barnets liv.

Personalets holdninger har stor betydning for hvordan de møter og veileder barn. I Olsvikparken barnehage skal alle barn bli sett og støttet i sine dannelsesprosesser. Dette innebærer at personalet må legge til rette for at alle barn får den støtten de trenger, både i lek, læring og omsorgssituasjoner.

Barnehagens innhold er basert på et helhetlig læringssyn, hvor danning, omsorg, lek og læring står sammen i en helhet.

Danning er det som skjer i barnets samspill med verden rundt seg. Det er en prosess som skjer gjennom hele livet, og for at den skal kunne utvikle seg trenger man refleksjon. Gjennom danningen overføres verdier, normer, tanker og handlings- og uttryksmåter.

«Barnehagen skal fremme danning. Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratisk felleskap.» udir 2017

Barna regnes som en aktiv deltaker i eget liv. Det er de voksnes ansvar å veilede barna, og samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Det er viktig å kunne se ting i sammenheng for å kunne reflektere og veilede. Danningen skjer der det er trygghet og gjensidig respekt fra alle parter. Den skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag, de voksnes erfaringer og i nært samarbeid med hjemmet. Jmf barnehagens samfunnsmandat.

Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.» *ibid*

Alle barn er avhengige av et godt omsorgsmiljø, der de føler seg trygge, sett og tatt godt vare på. God omsorg er grunnlaget for god utvikling og læring, og trygghet og

en følelse av å være ønsket og satt pris på. Dette er det viktig for personalet i barnehagen å formidle til barna.

Omsorgen tar ulike former for ulike barn i ulike aldre - et fang å sitte på, trøst når man faller og slår seg eller tydelig grensesetting er alle eksempler på god omsorg. Uansett hvilken form omsorgen tar, er det et engasjement fra de voksne som viser at de bryr seg om det enkelte barn, som skaper trygge og selvstendige barn med god selvfølelse.

En viktig del av omsorgen handler om å anerkjenne barns følelser, å lytte og vise interesse for det barna forteller oss, enten i ord eller gjennom kroppsspråk. Vi behandler barna med respekt og tillit, med voksne som er fysisk og emosjonelt tilgjengelig, for barnas tanker og følelser, både i gruppe og individuelt.

Hensikten er at alle barn skal føle seg trygge og godt ivaretatt, og at vi i personalet finner veier å balansere humor og raushet med faste rammer og tydelig grensesetting.

Lek

En av de viktigste arenaene for barns utvikling og læring er barns samspill med andre mennesker. I leken ønsker vi at barn skal oppleve mestring, moro og medvirkning. Lek sammen med andre barn gir en unik mulighet til å utvikle sin egen fantasi ved å lære av andre, og evnen til å sette seg inn i andres situasjoner er grunnlaget for empati og sosial kompetanse.

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. [...] Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling.» *ibid.*

I lek utforsker barnet sin verden, både alene og sammen med andre, og vår oppgave er å gi barna frihet til å selv oppdage verden rundt seg. Ved lek skal de voksne alltid være tilgjengelige som støtte og veiledere for den sosiale delen av leken. Personalet har også en viktig rolle i å passe på at ingen barn havner utenfor den sosiale leken, og å hjelpe alle barn til å finne sin rolle i gruppen.

Læring

«Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimulere og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sansene i sine læringsprosesser.» *udir 2017*

I barnehagen snakker vi om helhetlig læring, der det er hele barnet som lærer. Læringen styrker barnets selvoppfatning, og selvoppfatningen innvirker på barnets motivasjon, interesser og læring.

I helhetlig læring foregår mye på det ubevisste plan, og ofte skjer den i en rekke andre situasjoner enn de mer eller mindre tilrettelagte aktivitetene. Leken er den viktigste arenaen for barns læring, og derfor må barna få mye tid til egen lek. De formelle aktivitetene vi planlegger og gjennomfører i barnehagen, kan bli brukt som inspirasjon og utgangspunkt for barna i leken deres.

Vi må være bevisste på barns læringsprosesser. Ved å ta utgangspunkt i barns interesser kan vi sammen med barna undersøke, stille spørsmål og sammen finne svar som barna kan være tilfredse med.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Rammeplanen 2017)

Vi i Olsvikparken barnehage ser på progresjon som en prosess som handler om barns utvikling i lek og læringsprosesser. I årene barnet tilbringer i barnehagen skal de få opplevelser som gir mestring og god selvfølelse. Det er viktig at de får opplevelser og erfaringer som gir dem muligheter til å lære noe nytt, slik at de har

noe å strekke seg etter. Det er viktig at personalet finner balansen mellom det å oppleve mestring og kunne strekke seg etter nye mål.

Personalets bevisstgjøring og syn på læring, er avgjørende for barnas utvikling. Barnehagen har et hovedtema som går gjennom hele året. Hvordan temaet blir presentert på småbarnsavdeling og på stor avdeling er tilrettelagt i forhold til alder og modning.

Alle barna vil i stor grad få tilbud om det samme, men ikke hvert år. Det skal være en progresjon i hva en 1 åring gjør og opplever og hva en 5 åring får være med på. Vi er opptatt av at barna må ha noe å glede seg til, noe de kan se frem til. Det er viktig at progresjonen i det pedagogiske innholdet følger barnets utvikling, dette fordi man skal legge til rette for hvert enkelt barns behov. Noen ganger deler vi barnegruppen inn i aldersbestemte grupper, slik at de skal få følge sitt eget tempo i de ulike aktivitetene vi har i barnehagen.

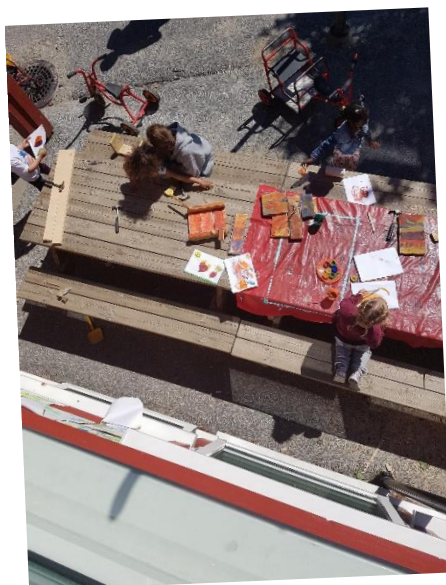
Vi har delt inn progresjonsarbeidet i rammeplanens fagområder:

Fagområde: Kommunikasjon, språk og tekst

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 År	<ul style="list-style-type: none">• Bli kjent med lyder og rytme• Bli lest for – pekebøker, sanger og barnebøker• Bli kjent med enkle rim og regler• Vi bruker språket aktivt i hverdagssituasjoner• Bli kjent med samlingsstund med sang og enkle eventyr.

2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bli bedre kjent med rim og regler • Bli kjent med eventyr • Motiveres til å bruke språket mer aktivt • Lese bøker – inne på avdelingen skal bøker være tilgjengelig for barna • Mer dialog og samtale • Være deltaker i språkgruppe • Bli kjent med tallene 1-3 og sin egen bokstav.
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal bli lest for. Bruk av bildebøker med lengre tekst • Bruk av digitale verktøy til å tilegne seg kunnskap • Bli kjent med bokstaver, symboler og tall • Lære rim og regler • Leke og tøyse med språket • Øve på stavellesdeling / klappe stavelser • Lære primærfargene • Lære å sette ord på følelser • Øve på å gjenkjenne eget navn • Trene på å bruke språket i konfliktløsning • Kunne gjenfortelle / beskrive opplevelser / hendelser
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke språket mere aktivt • Lære preposisjoner • Lære vitser og gåter • Øve på å lytte ut framlyd • Øve på sortere / kategorisere • Lese bøker og lære seg å gjenfortelle historier de hører.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bli introdusert for norsk som undervisningsspråk / skolespråk på førskolegruppen. • Kjenne til alfabetet og tall • Ordleker og enkle stavelser • Barna skal bli lest for / høytlesning med lengre fortellinger og fortsettelsesbøker

Fagområde: Kropp, bevegelse og helse

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til smaker, konsistenser og drikker • Lære å spise maten sin selv • Legge til rette for grov motorisk lek ute og inne • Utforske uteområdet • Benevne kroppsdelene – egen kropp • Øve på krabbe – gå – løpe • Øve på å klatre på ting • Gjøre barnet bevisst på når det har tisset og bæsjet på seg slik at de etter hvert kan si i fra selv • Ivareta at barna får nok søvn og hvile i løpet av dagen
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Øve på av og på kledning • Øve på finmotoriske aktiviteter, pinsettgrep og blyantgrep • Forsyne seg selv, smøre selv • Øve på håndvask • Være ute i variert terreng • Sykle på trehjuls sykkel • Dans og musikk
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgang på /lære å klippe, lime og male • Barna skal få større utfordringer ute hoppe, kaste, hinke og sparke • Ivareta at de barna som trenger det får hvile i løpet av dagen • Lære personlig hygiene – slutte med bleie og håndvask • Lære å kle av og på seg selv • Lære å smøre maten sin, forsyne seg selv, helle drikke i koppen sin • Går på tur med sekk
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle forståelsen for hygiene • Øve på selvstendighet ved toalettbesøk • Ball lek • Hoppe tau / slengtau • Sangleker og tradisjonelle barneleker • Bevege seg på lengre turer i ulent terreng
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Lære blyantgrep • Lære å kunne klippe og lime • Grovmotoriske aktiviteter balanse trening • Gå på lengre turer med egen sekk

Fagområde: Kunst, kultur og kreativitet

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få ulike sanseopplevelser ved å ta og føle på • Gi barna tid til å utforske ulike materiell som maling, modell leire • Barna skal tidlig få erfaring med bruk av blyanter/ fargestifter • Barna skal bli lest og sunget for daglig • Barna skal ha bøker tilgjengelig • Barna skal få utfolde seg i dans / etter musikk • Få kjennskap til teater/ drama – kle seg ut • Utstilling av kunst til foreldre
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal ha tilgang til utkledningstøy som hatter og kjoler, bukser og sko • Barna skal få ytterligere erfaringer med ulike materiell i sitt formingsuttrykk • Barna skal bli lest for hver dag • Barna skal lære barnesanger • Barna skal bli introdusert for sangeventyr – som Bukken Bruse • Besøke biblioteket for lesestunder • Utstilling av kunst til foreldre
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Gi barna godt egnede områder for å holde på med fantasilek. Både inne og ute • Barna skal ha tid, rom og utstyr nok til å videreutvikle rolleleken • Tegne sirkler – som igjen blir til hodefoting • Tegne rette streker • Barna skal kunne skape det de selv vil - når de vil det selv • Besøke biblioteket for å låne bøker og lesestunder • Utstilling av kunst til foreldrene
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Utforske sin kreativitet • Tilrettelegge slik at skapergleden blomstrer, gi tid og rom for fantasi og kreativitet • Bruke naturmateriell i formingsaktiviteter • Utstilling av kunst til foreldrene
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke drama som en kunstform. Barna skal selv lage forestilling for andre, som de opptrer med på forskjellige arrangementer i barnehagen. • Utstilling av kunst til foreldrene og komme med kommentarer rundt sitt eget kunstverk

Fagområde: Natur, miljø og teknikk

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få oppleve de ulike årstidene ute i barnehagen • Legge til rette for at barna skal få utforske utemiljøet både i og utenfor barnehagen • Bli kjent med ulike materialer man finner i naturen • Få erfaring med å gå i forskjellige terreng som asfalt, grus og skogsterreng • Bli kjent med de mest kjente husdyr og kjæledyr. Hva heter de og dyrelyder
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal lære hva de skal ha på seg av klær i de ulike årstidene • Barna skal erfare å være ute i all slags vær • Skal oppleve gleden ved å ferdes i naturen • Ta med ting fra naturen som kan forskes videre på og bruke i forming • Snakke om været: regn, sol, snø, torden, tåkete, vindvær • Snakke om årstidene • Mer konkret benevning av husdyr og kjæledyr: hva de heter, lyder og hvilken mat spiser de • Gjøre barna oppmerksom på lyder i naturen dyrelyder, fugler, vind • Gjøre barna oppmerksom på kildesortering
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Få erfaring og kunnskap om insekter, fugler dyr, husdyr, kjæledyr og skogsdyr • Få erfaring og kunnskap om blomster • Få kunnskap og erfaring om dyr, vekster og deres betydning for matproduksjon • Oppleve gleden av å gå på tur i all slags vær og til alle årstider • Delta i kildesortering inne på avdelingen • Barna skal få innsikt i miljøvern • Få erfaring i tekniske hjelpemidler som pc, kopimaskin, nettbrett • Bygge lek i sandkassa
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Lære om dyr i havet, planter, insekter og fugler • Delta i kildesortering (papir, restavfall, plast og metall)
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Være en del av ulike eksperimenteringer på avdelingen og i naturen • Få kunnskap om været – sol, regn, torden osv • Bygge videre på erfaringen og få kunnskap om bruk av tekniske hjelpemidler • Digital tavle i førskolegruppen – se på naturfenomener

Fagområde: Etikk, religion og filosofi

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Skape rom for opplevelser og undring • Bruk av enkle symboler ved formidling av høytider • Hjelp barna i konfliktsituasjoner • Bruke barnehagens verdi grunnlag bevisst i arbeidet med barna • Jule/påskevandring i Olsvik kirke
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • La opplevelser og undring bli utgangspunkt for samtale • Kjenne til enkle symboler på religiøse høytider og tradisjoner • Jobbe mer aktivt med hvordan vi skal være mot hverandre som mennesker • Bruke mye tid med barna ved å snakke om hva som er rett og galt, knyttet til menneskeverd og dyr • Barna skal få tilegne seg samfunnets grunnleggende normer og verdier • Barna skal bli kjent med den kristne kulturarven bla gjennom høytidsmarkeringer • Få kjennskap til at det finnes ulike livssyn og kulturelle tradisjoner • Høre sanger/eventyr på ulike språk • Jule/påskevandring i Olsvik kirke
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Fortellinger rundt religiøse høytider kan bli mer utdypet • Barna skal få kjennskap til andre religioner, livssyn og kulturelle tradisjoner som er representert i barnehagen • Barnehagen skal bidra til at barna utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kultur, religion eller livssyn. • Lære barna gleden ved å hjelpe de som trenger hjelp. Det være seg i barnehagen eller barn i andre land • Jule/påskevandring i Olsvik kirke (være en del av skuespillet)
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med nestekjærlighet og støtter barna i å finne sin egen identitet • Barns undring skal bli møtt med respekt og vi skal undre oss sammen • Jule/påskevandring i Olsvik kirke (være en del av skuespillet og lære sangene)
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal kjenne mer til andres religiøse helligdager og hvordan disse blir markert • Barna skal få mer forståelse og toleranse for ulike kulturer og måter å leve på • Jule/påskevandring i Olsvik kirke (være en del av skuespillet – kunne sangene og selve fortellingen i juleevangeliet)

Fagområde: Nærmiljø og samfunn

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal bli kjent med barnehagen og menneskene som har tilknytning der • Barna skal bli kjent med hverandre • Barna skal få oppleve at hjemmet og barnehagen har en dialog • Barna skal få delta og føle at de er en del av felleskapet • Få oppleve god tilknytning, trygge rammer og omsorg i hverdagen • Gå turer i barnehagens nærmiljø.
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med andre personer, utenom personalet, som er innom barnehagen i løpet av en dag • Barna skal erfare at deres valg kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre; konsekvens, grensesetting, samarbeid med personalet • Oppleve likestilling mellom kjønnene • Oppleve aksept for at man er forskjellige • Vi viser interesse for barnas bomiljø • Gå litt lengre turer i barnehagens nærmiljø
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide forebyggende mot mobbing • Lære barna å være en god venn og ha venner • Lære barna å løse konflikter verbalt • Jobbe videre med likestilling • Erfare demokratiske prosesser • Lære barna at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår og bidrar til barnehagens felleskap • FN uke – barn i andre land • Gå litt lengre på turer i barnehagens nærmiljø og hva finnes i nærmiljøet • Barna skal bli kjent i barnehagens nærområde
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få kjennskap til ulike tradisjoner og levesett • Barna skal få kjennskap til ulike yrker og arbeidsplasser
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke nærmiljøet i større grad – går/ reiser på lengre turer

Fagområde: Antall, rom og form

Alder	Erfaringer og opplevelser barna skal få i sitt læringsmiljø i Olsvikparken barnehage
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> • La barna få utforske rom, erfare plassering og orientering • Sortere å sammenligne størrelser og former • Barna skal få kjennskap til at man kan bygge med ulike elementer og former • Introduseres for enkle puslespill, puttekasse, duplo, diverse bygge leker • Få kjennskap til tallene 1 -3
	<ul style="list-style-type: none"> • Introduseres for matematiske begreper som foran, bak, ved siden, over, under, større enn, mindre enn osv
2-3 år	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke puslespill som har ulik vanskelighetsgrad • Barna skal erfare, utforske størrelser og former • Øve på å telle til 3 • Barna skal introduseres for ulike former som sirkel, trekant og firkant (kvadrat og rektangel)
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Vi skal undre oss sammen med barna over ulikheter, likheter, størrelser og antall • Vi skal spille ulike spill sammen med barna • Tilby materiell som innbyr til bygging, klassifisering, ordning, sortering og sammenligning • Tilegne seg og bruke gode og anvendbare matematiske begreper
4-5 år	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere barnas evne til å bruke språket som redskap for logisk tekning • Barna skal kunne kjenne tallene opp til 10 • Barna skal ha mere varierte og utfordrende spill tilgjengelig • Skal introduseres for ulike mål, måleenheter og måleredskaper. • Skal stimuleres til å fundere over avstand, vekt, volum og tid.
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal få øve på å skrive tallene fra 0 – 9 • La barna følge sine impulser, la de utforske og oppdage nye mønstre og former • Barna skal få erfaring med måleredskap, avstand, tid, vekt og volum • Øve seg til å lære noen av de matematiske begrepene:

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

En god tilvenning i barnehagen er viktig for at barnet skal få en best mulig start i sin nye hverdag. En myk start gir et godt grunnlag for en god barnehagehverdag. Dette gjelder særskilt for de yngste barna, der barnehagen ofte er barnets første møte med et annet miljø utenfor hjemmet.

Før barnet starter i barnehagen vil pedagogisk leder sende hjem et informasjonshefte som sier litt om barnehagen og hvem som jobber på avdelingen barnet skal starte. Pedagogisk leder vil før barnet starter ha organisert en primærkontakt for barn og foreldre. Sammen med foreldrene vil primærkontakten legge til rette for en god start i barnehagen.

Vi vil også invitere nye foreldre til foreldremøte i juni måned hvor foreldre får informasjon om barnehagen generelt og om avdelingene som barna skal gå på. På dette møte vil styrer og pedagogiske lederne være tilstedte.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Vi bruker god tid på overgang fra småbarnsavdeling til stor avdeling. Barna som skal begynne på ny avdeling, går jevnlig på besøk for å bli kjent med nye barn og voksne. På disse besøkene jobber vi med tilknytning, omsorg, lek og læring. Dette er med på å sikre en trygg og god start for de nye barna på stor avdeling.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

For førskolebarna begynner forberedelsene til skole allerede om høsten siste året i barnehagen. Vi starter med et foreldremøte hvor vi presenterer innhold og aktiviteter. Fokus på førskolegruppen: øve opp oppmerksomhet, konsentrasjon, lese fortsettelsesbøker, leke med tall og bokstaver, forholde seg til regler – og ikke minst positiv forventning til skolestart. Det er viktig at alle barna opplever mestring uavhengig av forutsetninger.

Barnehagen har tett samarbeid med Olsvik skole, som er vår nærmiljøskole. Dersom noen av barna skal starte på andre skoler enn Olsvik vil vi legge til rette for å samarbeide med skolen barnet skal begynne på. Vi samarbeider for å skape sammenheng i læringsinnhold og utvikling. Vi har møter med skolene og SFO det siste året. Vi besøker skolene, klasserommene, skoleplassen og SFO. Skolene kommer også på besøk i barnehagen. Vi har skriftlige planer for samarbeid med Olsvik skole. Disse planene revideres hvert år, for å bedre overgang til skole og SFO. Vi prøver å finne likheter hos hverandre og bygger videre på det som er kjent for barna. Det kan være bøker, spill, regelleker og pedagogiske verktøy, sånn at barn skal kjenne seg igjen når de begynner på SFO og skole.

Det er viktig at barnas lærelyst og læringspotensialet ivaretas, utvikles og støttes så tidlig som mulig, og at barn får mulighet til å bygge videre på kunnskap, erfaringer og ferdigheter inn i skolen. På sommerfesten blir førskolebarna «takket av», med utdeling av en overraskelse.

VI. Foreldremedvirkning

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. (Rammeplanen s. 29)

Våre daglige møter med foresatte er viktige. Vi utveksler informasjon og samarbeider til beste for barnet.

Vi vil gjerne ta imot alle barn og foreldre på en god måte.

Formelt samarbeid:

- Invitasjon til foreldremøte før oppstart i barnehagen
- Oppstartsamtale/ overgangssamtale
- Hjemmeside og planverk som skolerute, årsplan
- Foreldremøter. Om høsten har vi foreldremøtet. Her går vi gjennom årets planer, rutiner osv. Enkelte år har vi i samarbeid med FAU (eller andre) invitert til temakveld på vårhalvåret.
- Foreldresamtaler. I løpet av barnehageåret vil alle foreldre få tilbud om minimum en foreldresamtale. Foreldre kan når som helst i løpet av barnehageåret spørre om ekstra samtale.
- Alle foreldre i barnehagen er medlem av FAU. Hver høst velger foreldre ut noen foreldre som sitter i et arbeidsutvalg. De utgjør FAU i samarbeid med barnehagen. FAU skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. FAU har møte med styrer ca. 2-3 ganger i året. FAU står ansvarlig for «blåturen», sommerfest o.l
- Brukerundersøkelse. Foreldre får årlig tilbud om svare på brukerundersøkelse. Her kan foreldre komme med tilbakemeldinger til barnehagen anonymt.

Uformelt samarbeid:

- Den daglige kontakten i garderoben.
- Sosiale arrangement i barnehagen der foreldre er hjertelig velkomne.

VII. Bærekraftig utvikling

Olsvikparken barnehage har fokus på bærekraftig utvikling både gjennom vårt tema samt gjenbruk, dyrking, kompostering og bruk av naturen som en læringsarena. Avdelingene vil ha ulike prosjekter knyttet til tema. Vi mener barnehagen har en viktig oppgave å fremme holdninger, verdier og praksis for et mer bærekraftig samfunn.

Barn som vokser opp i dag står ovenfor ulike utfordringer og en av de største utfordringene er hvordan vi skal ta vare på kloden vår. Det er en viktig oppgave å lære barna hvordan vi på best mulig måte kan benytte de ressursene vi har til rådighet.

Vi har som mål å gi barna gode naturopplevelser, skape engasjement for miljø og bærekraftig utvikling og lære barna respekt for liv og biologisk mangfold.

Dette gjør vi ved å:

- Samarbeide, vise omsorg, skape vennskap og gledning på tvers av alder og avdelinger.
- Gi barna gode opplevelser i naturen slik at de opplever et eierforhold og ansvar for naturen.
- Bruker eventyr med en bærekraftig vri som formidling av verdier, holdninger for et mer bærekraftig samfunn.
- Stimulere til lek i naturen, styrke vennskap og utvikle evne til positiv samhandling.
- La barna utforske, gjøre seg egne erfaringer og styrke egne ferdigheter.
- Gå turer tilpasset barnas forutsetninger, legge til rette for mestring og lek i skog og mark
- Bruke naturen gjennom alle årstider
- Dyrke og høste egen produserte grønnsaker, frukt
- Bruke naturmaterieill
- Lære om planter, dyr og værphenomener
- Brenne bål i naturen- lage mat
- Lære barna grunnleggende natur vett
- Lære barna å bruke kniv, hammer og spiker
- Eksperimentere med sand, vann, snø og andre naturelementer

- Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter har barnehagen mulighet til og et ansvar for å legge til rette for gode opplevelser og erfaringer og en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling.
- Høster frukt og bær som vi finner i naturen

Vi skal gi barna en begynnende forståelse for resirkulering, at gamle ting kan bli til nye.

Dette gjør vi ved å:

- Sortere papp og papir, plast, metall, glass og restavfall (kompostering)
- Se filmer om bærekraftig utvikling (planetpatruljen, Flaskepost)
- Ha månedlige turer i nærområdet hvor vi plukker bær.
- Samle og pante tomflasker.
- Gjenbruk

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i

barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Olsvikparken barnehage

Olsvikåsen 33 a

5183 Olsvik

E-post: olsvikparken.barnehage@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/olsvik-parken-barnehage>

**BERGEN
KOMMUNE**